

Warszawa, 30-01-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

VII.713.8.2024.PK

**Pan
dr Karol Nawrocki
Prezes Instytutu Pamięci Narodowej
– Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko
Narodowi Polskiemu
ePUAP**

Szanowny Panie Prezesie,

uprzejmie informuję, że Rzecznikowi Praw Obywatelskich zasygnalizowano problem związany z wejściem w życie zarządzenia nr 2/24 Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia 7 lutego 2024 r. w sprawie sposobu prowadzenia działalności wydawniczej, rozdziału publikacji oraz sprzedaży publikacji, gier, materiałów edukacyjnych i popularyzatorskich w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (dalej: zarządzenie).

Z przekazanych informacji wynika, że do naczelników i kierowników jednostek organizacyjnych w Instytucie Pamięci Narodowej (dalej: IPN) przesłano komunikat dotyczący wejścia w życie zarządzenia. W § 3 ust. 3 załącznika do tego zarządzenia oraz załączniku nr 2 do szczegółowych zasad prowadzenia działalności wydawniczej, rozdziału publikacji oraz sprzedaży publikacji, gier, materiałów edukacyjnych i popularyzatorskich przewidziano obowiązek zlecenia, przekazania i przyjęcia przez IPN utworu powstałego w wyniku wykonania obowiązków służbowych pracownika IPN na podstawie pisemnego protokołu zlecenia (przekazania, przyjęcia) utworu pracowniczego.

Z przekazanej Rzecznikowi kopii wiadomości przesłanej przez naczelnika jednej z jednostek organizacyjnych w IPN do pracowników w związku z wprowadzeniem ww. regulacji wynika, że protokoły zlecenia będą dotyczyć jedynie wydawnictw zwartych (monografie, edycje źródeł, opracowania wspomnień itd.). Artykuły naukowe nie będą zlecane za pomocą protokołu zlecenia, jednakże pracownicy są zobowiązani informować przełożonego i uzyskać jego zgodę na pisanie danego artykułu w ramach obowiązków służbowych. W wiadomości tej zaproponowano rozwiązanie, zgodnie z którym pracownicy mają poinformować naczelnika drogą mailową o prowadzonych badaniach (pisanium artykułu naukowego), a ten zatwierdzi drogą mailową tę działalność jako działalność w ramach obowiązków służbowych. W wiadomości podkreślono, że powyższe nie ma na celu ograniczenia pracownikom prowadzenia samodzielnych badań naukowych, natomiast zdaniem dyrekcji jednostki organizacyjnej w IPN należy posiadać zgodę przełożonego na napisanie danego artykułu w ramach działalności służbowej.

W odczuciu osoby zwracającej się do Rzecznika, działanie to umożliwia eliminację „źle widzianych” tematów (nawet jeżeli publikacje nie są przygotowywane z myślą o opublikowaniu ich w czasopiśmie IPN bądź w Wydawnictwie IPN), a także otwiera drogę do usuwania z pracy w IPN „niewygodnych”, z punktu widzenia kierownictwa, pracowników naukowych. Osoba wnioskująca do Rzecznika o podjęcie interwencji w tej sprawie wskazała również, że kluczowy kontekst stanowi wprowadzony w IPN system oceny pracowników, zgodnie z którym otrzymują oni punkty za publikacje wydane w IPN oraz poza IPN (o ile przygotowywali je w ramach pracy). Daje to zatem władzom IPN możliwość jednoczesnego blokowania publikacji pracowników i karania ich za niewystarczającą liczbę punktów, co w konsekwencji może doprowadzić do zwolnienia z pracy.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1264 ze zm.), zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie oraz wyjaśnienie przyczyn wprowadzonego rozwiązania. Uprzejmie proszę także o wskazanie, czy na podstawie wprowadzonego zarządzenia odmawiano już pracownikom zgody na napisanie publikacji w ramach działalności służbowej, a jeśli tak, to ile razy i z jakich powodów. Będę również wdzięczny za wskazanie przyjętych w IPN zasad publikowania przez pracowników Instytutu artykułów naukowych w ramach działalności służbowej, w tym w szczególności podanie, czy opisana wyżej praktyka dotycząca jednej z jednostek organizacyjnych IPN jest powszechnie przyjęta, a jeśli tak, to poinformowanie Rzecznika, jak często i w

jakich sytuacjach na jej podstawie pracownikom odmawiano w ubiegłym roku zgody na napisanie artykułów naukowych w ramach działalności służbowej.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/